

Облік і оподаткування

УДК 657.6:339.9

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17155906>

**Аудит фінансових звітів в умовах глобалізації: міжнародні стандарти та їх
вплив на національні системи обліку**

Роєва Ольга Сергіївна

доктор філософії з обліку та оподаткування, доцент, доцент кафедри
маркетингу, обліку, оподаткування та публічного управління, Криворізький
національний університет, вул. Віталія Матусевича 11, м. Кривий Ріг,
Дніпропетровська обл.,

<https://orcid.org/0000-0003-2964-8188>

Мельянова Людмила Василівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Національний університет біоресурсів і природокористування України, 03041,
Україна, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15,

<https://orcid.org/0000-0001-5836-9554>

Шепелюк Віра Анатоліївна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, обліку,
оподаткування та публічного управління, Криворізький національний
університет, вул. Віталія Матусевича 11, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.,

<https://orcid.org/0000-0001-6270-5936>

Прийнято: 08.09.2025 | Опубліковано: 18.09.2025

Анотація: Міжнародні стандарти аудиту сприяють підвищенню
прозорості інформації і зростанню довіри між усіма зацікавленими сторонами,

забезпечуючи єдність підходів до організації, здійснення та оформлення результатів аудиту фінансової звітності на світовому рівні. Водночас, процес стандартизації не позбавлений проблем через неузгодженість між потребами гармонізації і локалізації. У цьому контексті постає необхідність пошуку шляхів і стратегій забезпечення оптимального балансу між упровадженням стандартів та адаптацією до локальних особливостей. **Метою** дослідження був аналіз наслідків інтеграції міжнародних стандартів аудиту для національних систем обліку, виявлення переваг і недоліків цього процесу, а також формування пропозицій із врегулювання існуючих проблем.

Матеріали і методи. У роботі використано методи аналізу наукових джерел, порівняння, класифікації і систематизації.

Результати. У результаті проведеного дослідження було доведено, що міжнародні стандарти аудиту покращують прозорість, порівнянність і достовірність фінансової звітності. Виявлено переваги впровадження міжнародних стандартів, зокрема, підвищення прозорості та довіри, покращення якості фінансової звітності, забезпечення єдиного підходу, сприяння розвитку професіоналів, зменшення витрат для багатонаціональних корпорацій. Поряд із цим було визначено, що впровадження міжнародних стандартів на глобальному рівні супроводжується проблемами гармонізації і локалізації, високою вартістю адаптації, браком кваліфікованих кадрів і локальними особливостями правової системи. У статті охарактеризовано загальні стратегії мінімізації протиріч між глобалізацією та локалізацією, серед яких зауважено стратегії регіональної адаптації, поетапного впровадження, керівництва щодо впровадження стандартів на місцевому рівні, розробки спеціалізованих рамок, а також співпрацю між міжнародними органами, національними регуляторами та іншими зацікавленими сторонами. Для локальних умов в Україні було запропоновано використання власних стратегій підвищення узгодженості між гармонізацією та локалізацією, а саме освітньо-професійної стратегії, стратегії державного стимулювання та вдосконалення стратегій протидії корупції.

Висновки. Комплексне використання запропонованих у дослідженні підходів забезпечує гнучку інтеграцію міжнародних стандартів у національну практику аудиту та бухгалтерського обліку.

Ключові слова: аудит фінансових звітів, глобалізація, міжнародні стандарти аудиту, гармонізація, локалізація.

Auditing financial statements in the context of globalization: international standards and their impact on national accounting systems

Olha Roieva

PhD in Accounting and Taxation, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Marketing, Accounting, Taxation and Public Administration, Kryvyi Rih National University, 11 Vitalii Matusevych Str., Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk Region, <https://orcid.org/0000-0003-2964-8188>

Liudmila Meliankova

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine, Heroiv Oborony Str. 15, Kyiv, Ukraine, 03041, <https://orcid.org/0000-0001-5836-9554>

Vira Shepeliuk

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Marketing, Accounting, Taxation and Public Administration, Kryvyi Rih National University, 11 Vitalii Matusevych Str., Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk Region, <https://orcid.org/0000-0001-6270-5936>

Abstract: International auditing standards contribute to increasing the transparency of information and increasing trust between all stakeholders, ensuring the

unity of approaches to the organization, implementation and registration of the results of the audit of financial statements at the global level. At the same time, the standardization process is not without problems due to the inconsistency between the needs of harmonization and localization. In this context, there is a need to find ways and strategies to ensure the optimal balance between the implementation of standards and adaptation to local characteristics. The **purpose** of the study was to analyze the consequences of the integration of international auditing standards for national accounting systems, identify the advantages and disadvantages of this process, as well as formulate proposals for resolving existing problems.

Materials and methods. The work used methods of analyzing scientific sources, comparison, classification and systematization.

Results. As a result of the study, it was proven that international auditing standards improve the transparency, comparability and reliability of financial reporting. The advantages of implementing international standards were identified, in particular, increasing transparency and trust, improving the quality of financial reporting, ensuring a unified approach, promoting the development of professionals, and reducing costs for multinational corporations. Along with this, it was determined that the implementation of international standards at the global level is accompanied by problems of harmonization and localization, high adaptation costs, lack of qualified personnel, and local peculiarities of the legal system. The paper describes general strategies for minimizing contradictions between globalization and localization, including strategies for regional adaptation, phased implementation, guidance on the implementation of standards at the local level, development of specialized frameworks, and cooperation between international bodies, national regulators, and other stakeholders. For Ukraine, it was proposed to use its own strategies to increase consistency between harmonization and localization: educational and professional strategy, state incentive strategy, and improvement of anti-corruption strategies.

Conclusions. The comprehensive use of the approaches proposed in the work ensures flexible integration of international standards into national auditing and accounting practice.

Keywords: audit of financial statements, globalization, international auditing standards, harmonization, localization.

Постановка проблеми. Упровадження міжнародних стандартів аудиту (МСА) в умовах глобалізації є вимушеною необхідністю з огляду на потребу в уніфікації інформації для всіх зацікавлених сторін, підвищення прозорості та довіри. Водночас, цей процес супроводжується низкою перешкод, пов'язаних із неузгодженістю між потребами гармонізації і локалізації. Критика гармонізації та впровадження єдиних стандартів пов'язана з неврахуванням різноманітності економічних, правових і культурних контекстів. Локалізація, у свою чергу, вирішує ці проблеми, адаптуючи стандарти до місцевих потреб. Це зумовлює потребу в пошуку підходів до забезпечення оптимального балансу між гармонізацією та стандартизацією, що актуалізує напрям цієї роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних умовах глобалізації використання міжнародних стандартів аудиту фінансової звітності надає безумовні переваги, проте супроводжується з певними труднощами та перешкодами, що робить тему дослідження актуальною для наукових дискусій. На думку С. Сойму аудит відіграє життєво важливу роль, надаючи необхідні гарантії для підтримки процесу прийняття рішень, а глобалізація стимулює розробку та застосування міжнародних стандартів, вимагаючи високого рівня професіоналізму. Науковець також підкреслює необхідність професійних організацій, здатних встановлювати правила поведінки у сфері аудиту, а також розкриває, як покращення поведінкових і технологічних навичок сприяє управлінню етичними дилемами та застосуванню професійного скептицизму [1].

У дослідженні А. А. Абдулатіф о'Глі на основі результатів опитування було проаналізовано вплив глобалізації на стандарти аудиту. Науковець дослідив

прогрес, досягнутий у гармонізації стандартів, появу технологічних рішень, таких як аналітика даних і штучний інтелект, а також вплив цих змін на ефективність та результативність процесу аудиту. Результати аналізу відповідей засвідчили широку інтеграцію технологій в аудиторську практику. Також було наголошено, що інструменти аналізу даних і штучного інтелекту підвищують ефективність аудиту, зменшують кількість помилок та покращують загальну ефективність процесу в глобальному масштабі. Культурні аспекти впливають на стилі спілкування, сприйняття ризиків та акцент на певних аудиторських процедурах. Також стандартизація призводить до регуляторних змін, оскільки регуляторні органи в різних юрисдикціях адаптують свої стандарти для гармонізації із міжнародними нормами, сприяючи більш цілісному глобальному середовищу фінансової звітності. Окрім того, змінюються підходи до реалізації спільної практики серед аудиторів, а результати спільних досліджень демонструють зростаючу поширеність глобальної співпраці між аудиторами. Аналіз оцінок безперервного професійного розвитку вказує на попит на навички, що відповідають глобалізованому аудиторському ландшафту. Ключовими перешкодами визнано правові, культурні та регуляторні відмінності, що підкреслює делікатний баланс, який аудитори повинні знайти між стандартизованими підходами і контекстуальною адаптацією. Вивчення регуляторних документів і галузевих звітів дозволило встановити проактивну реакцію регуляторних органів на вирішення проблем, що виникають внаслідок глобалізації [2].

А. Елтвері та ін. дослідили фактори, що впливають на впровадження Міжнародних стандартів аудиту (МСА) з метою стимулювання встановлення відповідального та ефективного режиму аудиту в лівійській аудиторській практиці. Вчені дослідили, як такі чинники, як іноземні корпорації, економічні системи, фондовий ринок, міжнародні фінансові установи та правова система здатні прогнозувати, наскільки країна інтегрує МСА у свою аудиторську

практику та наскільки ефективно відбувається гармонізація з міжнародними стандартами [3].

У дослідженні Е. П. Курніаваті та Д. Аджарі було проаналізовано і доведено позитивний вплив прийняття міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та аудиту на сприйняття корупції [4].

На прикладі Фінляндії Й. Ренкке та ін. виявили, що добровільне впровадження МСА в аудиті місцевого самоврядування зростає. Водночас, залишається необхідність чіткого та прозорого визначення і консультування в практиці аудиту місцевого самоврядування щодо використання міжнародних стандартів аудиту, орієнтованих на приватний сектор [5].

Кооперативні організації в Індонезії стали об'єктом дослідження У. Б. Маг та ін., які проаналізували виклики впровадження МСА на їх прикладі. Учені виявили основні перешкоди ефективному впровадженню стандартів, а саме недостатню кількість людських ресурсів із глибоким розумінням стандартів МСА та відсутність належної технологічної підтримки [6].

Дана проблематика є актуальною і для українських дослідників. Так, Н. Л. Шишкова та ін. дослідили теоретичні та методологічні засади забезпечення аудиту в контексті впровадження МСА. На основі аналізу недоліків у контролі якості та поширених порушень автори запропонували власні підходи до оновлення аудиторської документації відповідно до МСА та ефективного впровадження ризик-орієнтованого підходу в практиці аудиту [7].

У свою чергу, Н. Єршова та М. Ткаченко зауважили, що світова глобалізація супроводжується інтеграцією багатьох сфер життя, зокрема, багато українських компаній упроваджують міжнародні стандарти фінансової звітності. У цьому контексті дослідження підкреслює важливість формування ефективної системи обліково-аналітичного та аудиторського забезпечення стратегій сталого розвитку підприємств, що дозволяє не тільки планувати економічні показники, але і враховувати соціальні й екологічні чинники [8].

У статті А. Талмачової акцентовано, що ефективність аудиторської діяльності на глобальному рівні залежить від розвитку вимог до підготовки міжнародних аудиторів. Це є актуальним завданням з огляду на те, що транснаціональні компанії потребують послуг професіоналів, здатних працювати в різних юрисдикціях і забезпечувати уніфікованість підходів до звітності та контролю. Загалом дослідниця впевнена, що аудит і корпоративне управління на міжнародному рівні спрямовані на забезпечення прозорості, відповідності стандартам та підвищення довіри інвесторів і зацікавлених сторін. У свою чергу, міжнародні стандарти аудиту та незалежність аудиторів гарантують об'єктивність фінансової звітності [9].

Цінним для розуміння проблематики є дослідження В. Г. Уманська та ін., які провели аналіз впливу етичних стандартів на ефективність фінансового аудиту в банківському секторі. Вчені підкреслили істотну роль професійної етики в забезпеченні надійності, прозорості та довіри до фінансового аудиту. У результаті аналізу світового досвіду неефективних аудиторських перевірок дослідниками доведено, що виключно технічне дотримання стандартів аудиту є недостатньо ефективним за відсутності міцного етичного підґрунтя [10].

Проведений огляд наукових публікацій засвідчив необхідність продовження досліджень у сфері аудиту фінансової звітності в умовах глобалізації, адже багато проблемних питань, пов'язаних зі стандартизацією, залишаються невирішеними. Поряд із цим, стандартизація приносить велику користь користувачам інформації, що підкреслює актуальність пошуку оптимального балансу між локалізацією та стандартизацією.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є аналіз наслідків інтеграції міжнародних стандартів аудиту для національних систем обліку, виявлення переваг і недоліків цього процесу, а також формування пропозицій із врегулювання існуючих проблем.

Методи. Дослідження включало використання методів аналізу наукових джерел, що дозволило систематизувати сучасні методи аудиту, які відповідають

міжнародним стандартам. Метод порівняння використовувався для визначення відмінностей між національними системами обліку та глобальними стандартами. Класифікація та систематизація даних допомогли визначити переваги та недоліки локалізації і гармонізації. Такий підхід дозволив провести ретельний аналіз впливу міжнародних стандартів на національну практику аудиту та запропонував рішення проблем адаптації.

Виклад основного матеріалу. Облікове відображення господарської діяльності регулюється як на основі загального права та рекомендацій бухгалтерських організацій, так і регламентовано на основі офіційних інструкцій. Поряд із цим, основними регуляторами обліку є стандарти та нормативні документи, які містять єдині вимоги до методів і процедур ведення обліку та формування показників фінансової звітності. Стандарти забезпечують розуміння між укладачами та користувачами звітності, зв'язок між окремими елементами облікового процесу, високу якість обліку та використання наукових досягнень [11].

Необхідність міжнародної стандартизації облікових процедур пов'язана з інтеграційними процесами, а також розвитком транснаціональних корпорацій і міжнародними інвестиціями. Ці процеси розкрили проблеми інтерпретації національної звітності користувачами з інших країн і зумовили необхідність упровадження спільних стандартів [11]. Відповіддю на існуючі проблеми стала розробка Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), які являють собою набір стандартів та інтерпретацій, що регламентують правила складання фінансової звітності, необхідної зовнішнім користувачам для прийняття ними економічних рішень відносно підприємства [12]. МСФЗ розробляються Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) та використовуються компаніями в понад 120 країнах світу.

В Україні МСФЗ впроваджувалися поступово з прийняттям низки нормативних документів: Програми реформування обліку (1998), Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» (1999), Стратегії застосування

МСФЗ (2007). З 2010 р. звітність за МСФЗ стала обов'язковою для банків, страховиків та емітентів цінних паперів, з 2017 р. – для великих підприємств і компаній, що здійснюють видобуток корисних копалин загальнодержавного значення [11].

МСФЗ забезпечують прозорість, порівнянність і достовірність звітності, що є цінним для інвесторів та кредиторів, проте не є безумовним гарантом довіри з боку користувачів. Тому, поряд із потребою уніфікації звітності, виникла необхідність розроблення єдиних підходів до її перевірки. Аудит фінансової звітності – це незалежна перевірка фінансової інформації суб'єкта господарювання, яка забезпечує достовірність та об'єктивність даних [13]. У загальному вигляді процес аудиту фінансової звітності, складеної за МСФЗ, передбачає декілька етапів. Перший етап стосується заключення договору на проведення аудиту фінансової звітності. На другому етапі відбувається складання та затвердження Плану аудиту – цей етап охоплює вивчення середовища функціонування та характеру діяльності суб'єкта господарювання, виявлення ризиків, аналіз облікової політики на відповідність стандартам тощо. Наступний етап передбачає безпосереднє виконання аудиту: тести контролю, деталей та аналітичні процедури. Четвертий етап стосується звітування, підготовки та надання аудиторського звіту суб'єкту господарювання. Заключним етапом є перевірка виконання наданих за результатами перевірки рекомендацій (моніторинг) [14]. На Рисунку 1 показано класифікацію аудиту фінансової звітності за різними ознаками.

Аудит фінансової звітності класифікується за численними критеріями, що свідчить про широкий спектр цілей і методів аудиту та дозволяє йому адаптуватися під вимоги різних зацікавлених сторін. Таке різноманіття підходів підкреслює необхідність стандартизації аудиторських процедур, що забезпечує порівнянність і надійність результатів перевірок незалежно від конкретного об'єкта чи умов аудиту. Стандарти (норми) аудиту є основними правилами

діяльності, яких слід дотримуватися в процесі здійснення аудиторських процедур незалежно від умов проведення перевірки [11].

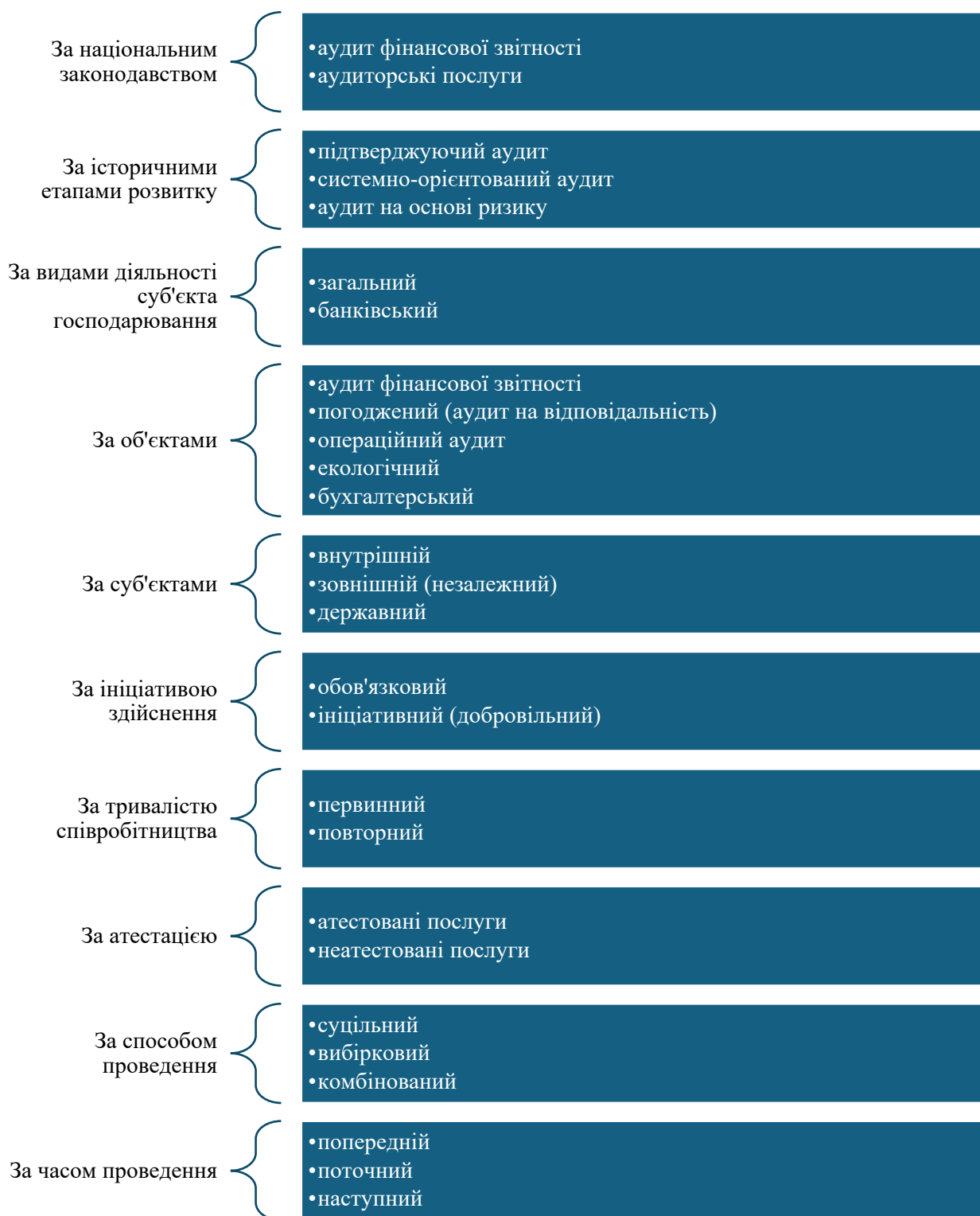

Рис. 1. Класифікація аудиту фінансової звітності

Джерело: узагальнено авторами за [11].

Залежно від розробника, стандарти аудиту можуть розділятися на три категорії (Рис. 2).

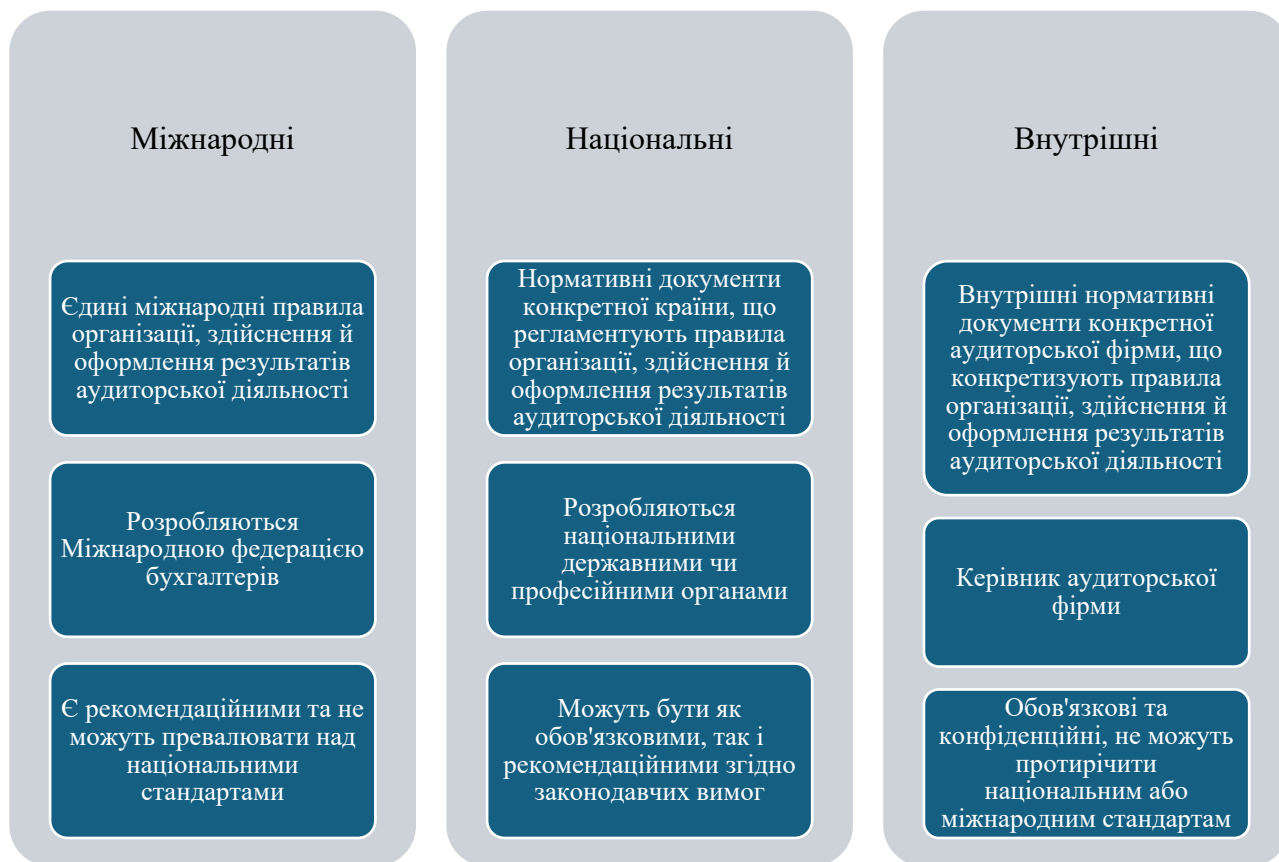

Рис. 2. Розподіл стандартів аудиту залежно від розробника

Джерело: узагальнено авторами за [11].

Таким чином, аудиторська діяльність підлягає багаторівневому регулюванню, поєднуючи елементи національного права, професійного саморегулювання та міжнародного етичного і процедурного регулювання. Останнє передбачає впровадження міжнародних стандартів аудиту (МСА), а також Кодексу етики (International Code of Ethics for Professional Accountants – IESBA). Це змінює традиційний підхід до системи джерел права у сфері аудиторської діяльності, доповнюючи її квазі-джерелами, тобто документами, які фактично отримали обов'язковий статус через усталену практику або відсилку в законі, хоча не є нормативно-правовими актами [15].

МСА – це прийняті Міжнародною федерацією бухгалтерів документи, що визначають стандарти аудиту та призначені для проведення аудиту фінансової звітності. У країнах із високим рівнем розвитку аудиту (Велика Британія, Ірландія, Канада, Сполучені Штати Америки) положення МСА приймають до уваги, однак їх застосування регулюється національним законодавством і практикою. В таких країнах, як Австралія, Бразилія, Нідерланди та Індія МСА використовуються як основа для розробки національних стандартів [16].

В Україні МСА не мають статусу нормативно-правового акту, проте застосування цих стандартів є обов'язковим згідно з положеннями статті 13 Закону про аудит, яка передбачає, що аудитори під час надання послуг мають діяти відповідно до МСА, прийнятих у встановленому порядку [15]. Перехід України до МСА пов'язаний із використанням цих стандартів країнами Європейського Союзу (ЄС), до якого прагне країна, проте це не єдина причина впровадження змін. Важливе значення використання МСА має для залучення іноземних інвестицій національними компаніями, адже для цього необхідно представляти свої фінансові результати відповідно до міжнародних стандартів [16].

Таким чином, гармонізація стандартів бухгалтерського обліку допомагає зменшити розбіжності, що виникають через різні національні практики, дозволяючи зацікавленим сторонам приймати обґрунтовані рішення на основі прозорості і достовірної фінансової інформації. Для багатонаціональних корпорацій прийняття єдиної системи спрощує підготовку фінансової звітності в кількох юрисдикціях, зменшуючи витрати на дотримання вимог і підвищуючи ефективність. Аналогічно, для інвесторів стандартизовані практики забезпечують кращу порівнянність та зменшують інформаційну асиметрію, сприяючи довірі до фінансової звітності [17]. На Рисунку 3 узагальнено переваги від упровадження МСА.

Підвищення прозорості та довіри

- стандарти забезпечують достовірність фінансових звітів;
- завдяки достовірності зростає довіра партнерів та інвесторів

Покращення якості фінансової звітності

- застосування стандартів допомагає виявляти та виправляти помилки у звітах

Забезпечення єдиного підходу

- єдиний підхід полегшує порозуміння та міжнародну співпрацю;
- уможливорюється порівнянність результатів

Сприяння розвитку професіоналів

- покращення професійних навичок;
- підвищення конкурентоспроможності спеціалістів на міжнародному рівні

Зменшення витрат для багатонаціональних корпорацій

зниження необхідності готувати декілька звітів, що зменшує витрати на дотримання вимог

Рис. 3. Переваги впровадження міжнародних стандартів аудиту

Джерело: вдосконалено авторами на основі аналізу [17; 18].

Поряд із перевагами, які забезпечує імплементація МСА, цей процес може супроводжуватися низкою труднощів. На глобальному рівні головною з таких проблем є узгодження між гармонізацією та локалізацією, адже гармонізація передбачає впровадження єдиних стандартів для країн з різними правовими, культурними й економічними контекстами, а локалізація наголошує на необхідності врахування місцевих особливостей та адаптації глобальних стандартів до локальних реалій. Це призводить до суттєвої різниці у рівнях упровадження стандартів, що суперечить основним цілям стандартизації. Окремо варто відзначити, що країни, що розвиваються, стикаються з додатковими труднощами в процесі стандартизації. Це пов'язано з обмеженістю ресурсів, недостатньо ефективною інфраструктурою та браком технічної експертизи. Поряд із цим, важливу роль відіграють культурні відмінності, наприклад, деякі країни надають пріоритет дотриманню законодавства (Німеччина, Франція), інші (Велика Британія, США) – орієнтуються на професійне судження та достовірність представлення. Внаслідок цього

виникають суперечності в прийнятті єдиної системи, що вимагає індивідуальних підходів, які враховують локальні особливості. Ще однією критичною проблемою є висока вартість переходу на єдині стандарти, адже це охоплює інвестиції у навчання, технології та інфраструктуру. Тому перехід на МСА може бути важким завданням, особливо для малих і середніх підприємств, що вимагає пошуку підходів із використанням спрощених стандартів [17].

Поряд із загальними проблемами, кожна окрема країна стикається з локальними перешкодами для стандартизації. Так, для України варто зауважити наступні проблеми імплементації міжнародних стандартів: відмінності у правовій системі; брак кваліфікованих кадрів, що мають відповідну освіту й експертизу; високі витрати на навчання та адаптацію процедур і систем обліку; недостатня підтримка з боку держави та слабкий контроль; високий рівень корупції і неформальних практик [18].

Для вирішення зауважених проблем можуть бути використані різні стратегії, що дозволяють забезпечити необхідний баланс між гармонізацією та локалізацією. Такі стратегії вимагають тісної співпраці між міжнародними органами зі стандартизації, національними регуляторами та іншими зацікавленими сторонами (Рис. 4).

Враховуючи проблеми, що було виокремлено в контексті української практики, загальні стратегії забезпечення балансу між гармонізацією та локалізацією варто доповнити стратегіями, що можуть бути використані для вирішення локальних проблем. Нижче запропоновано стратегії усунення протиріч між гармонізацією та локалізацією для України.

1. Освітньо-професійна стратегія. Упровадження МСА варто поєднувати з впровадженням ефективних освітніх ініціатив для розвитку професійних навичок і підвищення кваліфікації аудиторів. Це може охоплювати створення державних і приватних програм навчання та сертифікації, розробку курсів з орієнтацією на здобуття практичних навичок, розвиток освітніх ініціатив у партнерстві з міжнародними організаціями.

1. Регіональна адаптація міжнародних стандартів	2. Поетапне впровадження	3. Керівництво щодо впровадження на місцевому рівні	4. Розробка спеціалізованих рамок
Деякі регіони, такі як Європейський Союз (ЄС), прийняли МСФЗ із незначними змінами для узгодження з регіональними правилами. Цей підхід дозволяє забезпечити узгодженість, враховуючи при цьому місцеві законодавчі вимоги.	Країни, що розвиваються, часто впроваджують міжнародні стандарти поетапно, починаючи з більших підприємств, перш ніж поширювати їх на МСП. Такий поступовий підхід сприяє нарощуванню потенціалу та мінімізує збої у роботі.	Міжнародні організації, такі як Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО) та Міжнародна федерація бухгалтерів (МФБ), надають рекомендації щодо впровадження, щоб допомогти країнам адаптувати стандарти до місцевих умов без шкоди для їхніх основних принципів.	Створення МСФЗ для малих і середніх підприємств є прикладом того, як розробники стандартів враховують потреби певних груп, зберігаючи при цьому відповідність ширшим міжнародним стандартам

Рис. 4. Загальні стратегії забезпечення балансу між гармонізацією та локалізацією МСА

Джерело: узагальнено авторами за [17].

2. Стратегія державного стимулювання. Подібні стратегії можуть частково вирішити проблему високої вартості впровадження МСА, адже передбачатимуть політику субсидування або податкового стимулювання підприємств, зокрема малих і середніх.

3. Протидія корупції. Антикорупційні державні стратегії мають передбачати заходи із посилення інституційного контролю за дотриманням МСА, розвитку незалежних наглядових органів, упровадження автоматизованих систем із використанням провідних технологій.

Зауважені стратегії можуть поєднуватися із загальними стратегіями забезпечення балансу між гармонізацією та локалізацією МСА, що забезпечить гнучку інтеграцію стандартів у правову систему.

Висновки та перспективи подальших досліджень. МСА сприяють прозорості, порівнянності та достовірності фінансової звітності, що важливо для інвесторів, кредиторів і багатонаціональних компаній. Однак упровадження

міжнародних стандартів супроводжується проблемами гармонізації і локалізації, високою вартістю адаптації, браком кваліфікованих кадрів і локальними особливостями правової системи. Для подолання цих проблем застосовуються стратегії регіональної адаптації, поетапного впровадження, керівництва щодо впровадження стандартів на місцевому рівні, розробки спеціалізованих рамок, а також співпраця між міжнародними органами, національними регуляторами та іншими зацікавленими сторонами. Поряд із цим, кожна країна може застосовувати власні підходи та стратегії із подолання локальних проблем. Так, для України було запропоновано використання освітньо-професійної стратегії, стратегії державного стимулювання, вдосконалення стратегій протидії корупції. Комплексне використання цих підходів забезпечує гнучку інтеграцію міжнародних стандартів у національну практику аудиту та бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Şoimu S. Enhancing the performance of financial statement auditing in the context of globalization : summary of the doctoral thesis in economic sciences. Chişinău : Academy of Economic Studies of Moldova, 2024. 35 p. URL: <https://irek.ase.md/xmlui/handle/123456789/3624> (дата звернення: 08.09.2025).
2. Abdulatif o'g'li A. A. A Comprehensive analysis of the impact of globalization on auditing standards. *Qo'qon Universiti Xabarnomasi*. 2023. Vol. 9, No. 9. P. 61–63. DOI: <https://doi.org/10.54613/ku.v9i9.835> (дата звернення: 08.09.2025).
3. Eltweri A., Faccia A., Foster S. International standards on auditing (ISAs) adoption: an institutional perspective. *Administrative Sciences*. 2022. Vol. 12, No. 3. Article 119. DOI: <https://doi.org/10.3390/admsci12030119> (дата звернення: 08.09.2025).
4. Kurniawati E. P., Achjari D. The impact of the adoption of international accounting and auditing standards on corruption perception. *Accounting Research*

Journal. 2022. Vol. 35, No. 6. P. 737–755. DOI: <https://doi.org/10.1108/ARJ-08-2021-0230> (дата звернення: 08.09.2025).

5. Rönkkö J., Lilja M., Oulasvirta L. Voluntary adoption of the International Standards on Auditing (ISA) in local government audits—empirical evidence from Finland. *Public Money & Management*. 2023. Vol. 43, No. 3. P. 277–284. DOI: <https://doi.org/10.1080/09540962.2022.2131290> (дата звернення: 08.09.2025).

6. Mage U. B., Sanga K. P., De Romario F. Analysis of the implementation of International Standards on Auditing (ISA) in internal audit practice at the Puskopdit Swadaya Utama with the agency theory approach. *Neo Journal of economy and social humanities*. 2024. Vol. 3, No. 4. P. 346–357. DOI: <https://doi.org/10.56403/nejesh.v3i4.248> (дата звернення: 08.09.2025).

7. Shyshkova N. L., Khutorna H. P., Shyshkova D. S. International standards of audit: update of implementation practice in Ukraine. *Economic Bulletin of the National Mining University scientific journal*. 2023. Vol. 81, No. 81. P. 36–49. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/81.036> (дата звернення: 08.09.2025).

8. Iershova N., Tkachenko M. Theoretical and methodological framework of accounting and analytical support for sustainable development strategy. *Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine : coll. monogr. / ed. T. Ponomarenko. Prague : OKTAN PRINT s.r.o., 2019. P. 282–302. URL: https://istu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/09/2019-%D1%80%D1%96%D0%BA_%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_2.pdf* (дата звернення: 08.09.2025).

9. Талмачова А. Впровадження внутрішнього аудиту в міжнародних представництвах судноплавних компаній: новаторський підхід. *Підприємництво та інновації*. 2024. № 30. С. 46–53. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/30.7> (дата звернення: 08.09.2025).

10. Уманська В. Г., Ченаш В. С., Давидюк А. Р. Вплив етичних стандартів на ефективність фінансового аудиту у банківській сфері. *Здобутки економіки*:

перспективи та інновації. 2025. № 19. DOI:
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15734331> (дата звернення: 08.09.2025).

11. Гевлич Л. Л., Гевлич І. Г. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навчальний посібник. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 128 с. URL: <https://r.donnu.edu.ua/handle/123456789/2454> (дата звернення: 08.09.2025).

12. Скиба Г. І., Бержанір І. А. Проблеми адаптації вітчизняного бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів обліку і звітності. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 20 квітня 2017 р.). Полтава: РВВ ПДАА, 2017. Ч. 1. С. 322–325. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/20845/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%202017.%20%D0%A7%201..pdf#page=323> (дата звернення: 08.09.2025).

13. Никифорак І. Визначення суттєвості в аудиті фінансової звітності в умовах цифровізації облікових процесів. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 10. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15236669> (дата звернення: 08.09.2025).

14. Хомуляк Т. І., Любенко А. М. Особливості аудиту фінансової звітності, складеної за міжнародними стандартами фінансової звітності. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 63. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2023-7-8-308-309-63-67> (дата звернення: 08.09.2025).

15. Циганок Ю. В. Правове регулювання аудиторської діяльності: міжнародні стандарти аудиту як квазі-джерело фінансового права. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Т. 2, № 3. С. 288–292. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.2.46> (дата звернення: 08.09.2025).

16. Гонтарук А., Пристемський О. Міжнародні стандарти аудиту та їх адаптація в Україні. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку,*

аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 28–29 березня 2024 р.). Полтава, 2024. С. 329–330. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/9308> (дата звернення: 08.09.2025).

17. Šuvakov P., Sekicki V. Contemporary trends in the standardization of accounting and auditing at the international level. *Journal of Agronomy, Technology and Engineering Management*. 2025. Vol. 8, No. 1. P. 1411–1428. DOI: <https://doi.org/10.55817/YNPH2883> (дата звернення: 08.09.2025).

18. Губарик О. М., Ігнатченко В. А. Переваги та проблеми впровадження міжнародних стандартів аудиту в Україні. *Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи* : збірник тез II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Дніпро, 30–31 жовтня 2024 р.). Дніпро : ДДАЕУ, 2024. С. 19–20. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/handle/123456789/10689> (дата звернення: 08.09.2025).